

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 4 mei 2023
(OR. en)

9015/23

DEVGEN 82
ACP 29
RELEX 547
SUSTDEV 70

RESULTAAT BESPREKINGEN

---

van: het secretariaat-generaal van de Raad

d.d.: 4 mei 2023

aan: de delegaties

---

nr. vorig doc.: 8123/23

Betreft: Corruptie als obstakel voor ontwikkeling
- Conclusies van de Raad (4 mei 2023)

Voor de delegaties gaan in de bijlage de conclusies van de Raad getiteld: Corruptie als obstakel voor ontwikkeling, die de Raad in zijn 3946e zitting op 4 mei 2023 heeft aangenomen.

Corruptie als obstakel voor ontwikkeling**Conclusies van de Raad**

1. Corruptie is een complex en hardnekkig sociaal, politiek, veiligheids- en economisch probleem dat alle landen en regio's in de wereld – en dus ook Europa – treft. De negatieve economische impact ervan wordt geraamd op negen keer de wereldwijde officiële ontwikkelingshulp. Corruptie ondermijnt de democratie, het vertrouwen in instellingen, de rechtsstaat en de verwezenlijking en het genot van de mensenrechten. Corruptie is fnuikend voor een land, ondermijnt de legitimiteit van de staat, de inning van belastingen en de verlening van openbare diensten en verstoort goed functionerende markten, en belemmert zo in feite alle aspecten van duurzame menselijke, economische en sociale ontwikkeling. Corruptie is een belangrijk obstakel voor de uitbanning van armoede, aangezien het de armen en de kwetsbaarste personen en groepen het hardst treft. Het vergroot ongelijkheden en treft vrouwen, meisjes en personen met een handicap onevenredig hard. Corruptie draagt bovendien bij tot het bestaan van georganiseerde criminaliteit en heeft op alle niveaus een negatief effect op de veiligheid en stabiliteit. Daarom wordt corruptie in het kader van zowel de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling – met name duurzameontwikkelingsdoelstelling 16 –, als de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling als het instrument NDICI – Europa in de wereld behandeld als een obstakel voor duurzame ontwikkeling.
2. De COVID-19-pandemie heeft de middelen onder druk gezet en het belang van doeltreffend toezicht op de overheidsuitgaven nog eens duidelijk gemaakt. De niet-uitgelokte en illegale aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne heeft bijgedragen tot een wereldwijde voedsel- en energiecrisis. De Raad neemt dan ook nota van de toegenomen urgentie om corruptie overheidsbreed te gaan aanpakken, wanneer en waar deze zich voordoet, om ervoor te zorgen dat de steun de meest behoeftigen bereikt en zo efficiënt mogelijk wordt ingezet.

3. De Raad waardeert de aanzienlijke bijdragen die de Commissie en de EDEO via het externe optreden van de EU aan de corruptiebestrijding leveren. Dit betreft onder andere bilaterale en regionale programma's, steun voor verbeterde beheerssystemen voor de overheidsfinanciën, politieke en mensenrechtendialogen met partnerlanden en het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024. De Raad herinnert aan de lopende besprekingen over andere mogelijke instrumenten om corruptie wereldwijd aan te pakken.
4. De Raad benadrukt dat de bestrijding van corruptie, het promoten van democratische waarden en hoge normen, alsook het waarborgen van goed bestuur en transparantie integraal deel uitmaken van de samenwerking van de EU en de lidstaten met alle partnerlanden en de belangrijkste leidende beginselen van de Global Gateway.
5. De Raad onderstreept dat corruptie een van de duurste non-tarifaire belemmeringen voor de wereldhandel is, met name voor lage- en lagermiddeninkomenslanden, en een van de belangrijkste obstakels voor de totstandbrenging van een gunstig bedrijfs- en investeringsklimaat. Handel en particuliere investeringen kunnen de prikkels om corruptie terug te dringen versterken door een open, duurzaam en op regels gebaseerd handelssysteem en innovatieve financieringsoplossingen aan te moedigen.
6. De Raad constateert dat witwaspraktijken, belastingontduiking en internationale omkoping een aanzienlijk deel van de illegale geldstromen uitmaken. Belangrijke elementen in de strijd tegen corruptie zijn daarom het vergroten van de transparantie over de eigendom van ondernemingen, het ondersteunen van inspanningen om gestolen activa op te sporen, te bevriezen en terug te vorderen, en het versterken van antiwitwasregelgeving, transparantie wat betreft uiteindelijk begunstigden en regels inzake onverenigbaarheden en belangenconflicten, lobbying en draaideurconstructies.
7. In het licht van het bovenstaande benadrukt de Raad dat het zaak is het perspectief van corruptiebestrijding op te nemen in alle ontwikkelingsinspanningen en in onderling verbonden sectoren zoals gezondheidszorg, onderwijs, werkgelegenheid, energiezekerheid en in de strijd tegen klimaatverandering. Dit is met name van cruciaal belang voor het beheer van de overheidsfinanciën en in contexten waarin corruptie wijdverbreid is en wordt aangemerkt als een belangrijke belemmering voor duurzame ontwikkeling, zoals conflicten en crises, aanbestedingen, winningsindustrieën en grootschalige infrastructuurprojecten.

8. De Raad is ingenomen met de recente evaluatie van EU-steun voor de rechtsstaat en corruptiebestrijding in partnerlanden in de periode 2010-2021, die op het goede moment een basis biedt voor een ambitieuzere en uitgebreidere benadering van Team Europa om corruptie aan te pakken. De Raad neemt met name nota van de aanbevelingen om een uniform en alomvattend kader voor corruptiebestrijding uit te werken dat in alle sectoren is gemainstreamd, en om het toezicht, de evaluatie, de verantwoordingsplicht en de opleidingen te verbeteren. De Raad onderstreept dat het mainstreamen van corruptiebestrijdingsinspanningen kan helpen om het dagelijks leven van de burgers te verbeteren omdat daardoor gelijke toegang tot essentiële diensten wordt gewaarborgd, ongelijkheid wordt teruggedrongen en verantwoordelijk en inclusief bestuur wordt bevorderd.
9. Dit indachtig roept de Raad de Commissie en de hoge vertegenwoordiger op te kiezen voor een meer strategische en geïntegreerde EU-aanpak inzake het voorkomen en bestrijden van corruptie als obstakel voor armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling. Dit moet onder meer de snelle uitwerking en verspreiding van geactualiseerde richtsnoeren inzake corruptiebestrijding in het externe optreden van de EU omvatten. Het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie, het Verdrag van de OESO inzake bestrijding van omkoping van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties, de OESO-aanbeveling van 2021 voor de verdere bestrijding van omkoping van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties en de OESO-aanbeveling van 2016 voor ontwikkelingssamenwerkingsactoren inzake het beheersen van het risico op corruptie, alsmede andere internationale en Europese normen, moeten hierbij als belangrijke ijkpunten dienen.
10. De Raad benadrukt dat de op mensenrechten gebaseerde aanpak van ontwikkeling een belangrijk instrument in de strijd tegen corruptie is dat zowel de EU als haar lidstaten hebben onderschreven conform de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling en zoals verankerd in de verordening NDICI – Europa in de wereld. De Raad herinnert tevens aan het belang van de toepassing van de beginselen van doeltreffende ontwikkelingssamenwerking, die kunnen bijdragen tot het terugdringen van corruptiepraktijken en het versterken van overheidsinstellingen, onder meer door deskundigheid van de overheidssector, capaciteitsopbouw, technische bijstand en kennisdeling.

11. De Raad ondersteunt dat hernieuwde inspanningen ter bestrijding van corruptie gebaseerd moeten zijn op wederzijds respectvolle dialoog, inclusieve besluitvorming, mensenrechten en gendergelijkheid, en dat daarbij de nadruk moet liggen op langetermijneffecten die naar voren komen uit een politiek-economische analyse van lokale contexten en de belangrijkste aanjagers van corruptie. De Raad ondersteunt voorts dat de lessen die uit succesvolle benaderingen van corruptiebestrijding zijn getrokken, moeten worden geïntegreerd in alle samenwerkingsgebieden – dit op basis van bewijs en beste praktijken – en dat tegelijkertijd op alle niveaus moet worden gezorgd voor coherent beleid en afstemming met de corruptiebestrijdingsstrategieën van de lidstaten.
12. De Raad moedigt het gebruik van innovatieve en doeltreffende technologieën aan om de transparantie te vergroten en het risico op corruptie te verminderen. Het gaat daarbij om inspanningen voor digitale transformatie, onder meer door empowerment van burgers, de ontwikkeling van digitale, onafhankelijke en autonome externe klokkenluiderssystemen, alsook e-governance en e-aanbestedingssystemen. Deze inspanningen moeten waar nodig worden opgevoerd, met garanties voor de mensenrechten, waaronder het recht op privacy.
13. De Raad roept de Commissie, de EDEO en de lidstaten op nauwer samen te werken in de geest van Team Europa om goed bestuur te bevorderen en corruptie als obstakel voor ontwikkeling aan te pakken, onder meer via Team Europa-initiatieven, de Global Gateway en een versterkte beleidsdialoog met partnerlanden. In dat verband is de Raad met name ingenomen met het wereldwijde initiatief Team Europa Democratie, dat de nadruk legt op de rechtsstaat en verantwoordingsplicht.
14. Voorts roept de Raad de Commissie, de EDEO en de lidstaten op meer inspanningen te leveren om op te treden tegen illegale geldstromen, waaronder ook middelen die zijn verkregen met corrupte praktijken. Er zijn inspanningen nodig om illegale geldstromen aan te pakken in de landen waar zij vandaan komen en in de landen van doorvoer en bestemming. In dat verband is de Raad ingenomen met de lopende werkzaamheden van de Financiële-actiegroep met betrekking tot corruptiebestrijding en het Team Europa-initiatief ter ondersteuning van Afrika in de strijd tegen illegale financieringsstromen en grensoverschrijdende georganiseerde misdaad.
15. De Raad roept de Commissie en de EDEO op de Raad regelmatig van de vorderingen op de hoogte te stellen door ervoor te zorgen dat de bestaande rapportagemechanismen rekening houden met EU-maatregelen die bijdragen tot het terugdringen van corruptie in brede zin.

16. De Raad onderstreept de cruciale rol van overheidsinstellingen, waaronder onafhankelijke controle instanties, maatschappelijke organisaties, multilaterale actoren, mensenrechtenverdedigers, journalisten, klokkenluiders, media en entiteiten uit de particuliere sector, bij het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid tegen corruptie en het verwezenlijken van bovengenoemde doelstellingen.
